

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. juuli 2023
(OR. en)

11505/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0258(NLE)

POLCOM 151
SERVICES 29
FDI 17
COLAC 83

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	5. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 434 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vahelise kaubanduse vahelepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 434 final.

Lisatud: COM(2023) 434 final

Brüssel, 5.7.2023
COM(2023) 434 final

2023/0258 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vahelise kaubanduse vahelepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud on ettepanek õigusakti kohta, millega antakse luba kirjutada alla Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vahelisele kaubanduse vahelepingule (edaspidi „kaubanduse vaheleping“).

Praegu põhinevad Euroopa Liidu (EL) ja Tšiili vahelised suhted ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi (Tšiili) vahelisel assotsieerimislepingul (edaspidi „assotsieerimisleping“), mis jõustus 1. märtsil 2005 (ja mida kohaldatai ajutiselt alates 1. veebruarist 2003)¹.

Pärast assotsieerimislepingu jõustumist on palju muutunud. 2006. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu globaalse Euroopa strateegia, millega ta ajakohastas oma ELi kaubanduspoliitika tegevuskava ja väljendas soovi sõlmida süvendatud kaubanduslepinguid. EL on sõlminud lepinguid teiste selle piirkonna riikidega (kaubandusleping Colombia, Ecuadori ja Peruuga, assotsieerimisleping Kesk-Ameerikaga) ja ka kaugemate riikidega, muu hulgas Kanada, Jaapani, Uus-Meremaa, Singapuri ja Vietnamiga.

Tšiili on sõlminud 26 vabakaubanduslepingut 64 riigiga, sealhulgas USAga (2004), Hiinaga (2006) ja Jaapaniga (2007). Tšiili on ühinenud ka Vaikse ookeani liidu ja Vaikse ookeani ülese partnerlusega (nüüd laiaulatuslik ja progressiivne Vaikse ookeani ülese partnerluse leping).

Need lepingud lähevad oma ambitsioonikuses ja ulatuses enamikus valdkondades praegusest ELi-Tšiili assotsieerimislepingust palju kaugemale. Seetõttu on mõlemad lepinguosalisel väljendanud huvi assotsieerimislepingu ajakohastamise vastu, et veelgi parandada oma kaubandussidemeid ning aidata kaasa poliitiliste ja majandussuhete süvendamisele.

26. ja 27. jaanuaril 2013 Santiagos peetud ELi–CELACi tippkohtumise raames toimunud kohtumisel leppisid ELi ja Tšiili juhid kokku, et kümme aastat pärast assotsieerimislepingu jõustumist uuritakse võimalusi seda ajakohastada. 2015. aasta aprillis kinnitati kuuendal ELi-Tšiili assotsiatsiooninõukogu kohtumisel ühise töörühma (edaspidi „rühm“) loomine lepingu ajakohastamiseks. Rühma eesmärk oli koostada analüüs ning hinnata eelseisvate assotsieerimislepingu ajakohastamise läbirääkimiste ambitsioonikuse taset kõigis valdkondades. Rühmas loodi kaks allrühma, millest üks tegeles poliitiliste ja koostööküsimustega ning teine kaubandusega. Allrühmad viisid oma töö lõpule ELi-Tšiili assotsiatsioonikomitee 14. istungiks, mis toimus 31. jaanuaril 2017.

13. novembril 2017 võttis nõukogu vastu otsuse, millega volitatakse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat alustama Tšiiliga läbirääkimisi ajakohastatud lepingu üle, millega asendatakse assotsieerimisleping.

Läbirääkimised algasid ametlikult 16. novembril 2017. Läbirääkimiste käigus konsulteeriti nõukogu Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna töörühmaga. Lepingu kaubandusalaste osade üle konsulteeriti kaubanduspoliitika komiteega.

ELi ja Tšiili poliitilised läbirääkimised jõudsid lõpule 9. detsembril 2022 Brüsselis.

¹ EÜTL 26, 31.1.2003.

Kehtiva ELi-Tšiili assotsieerimislepingu ajakohastamise keskmeks on kaks õiguslikku vahendit:

1. täiustatud raamleping, mis sisaldab a) poliitilist ja koostöösammast ning b) kaubandus- ja investeerimissammast (kaasa arvatud investeringute kaitse sätted), ning
2. kaubanduse vaheleping, mis käsitleb kaubandust ja investeringute liberaliseerimist. Täiustatud raamlepingu jõustumisel kaotab kaubanduse vaheleping kehtivuse.

Kaubanduse vahelepingu allkirjastamise ja sõlmimise ettepanek esitatakse täiustatud raamlepingu allkirjastamise ja sõlmimise ettepanekuga samal ajal ning eeldatakse, et mõlemad lepingud allkirjastatakse ja sõlmitakse samal ajal. Kui kaubanduse vaheleping on ratifitseeritud ja jõustunud, kohaldatakse seda, kuni täiustatud raamleping on täielikult ratifitseeritud ja jõustund.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kaubanduse vahelepinguga nähakse ette ajakohastatud ja terviklik ELi-Tšiili suhete õigusraamistik. Kui kaubanduse vaheleping on jõustunud, kaotab assotsieerimislepingu IV osa, kaasa arvatud kõik selle institutsiooniliste organite hilisemad otsused, kehtivuse ja asendatakse kaubanduse vahelepinguga.

Veinikaubanduse leping ning piiritusjookide ja aromatiseeritud jookidega kauplemise leping (edaspidi „veinide ja piiritusjookide lepingud“), mis varem olid lisatud assotsieerimislepingule,² inkorporeeritakse kaubanduse vahelepingusse.

Lisaks on kaubanduse vaheleping täielikult kooskõlas 2015. aasta oktoobri strateegiaga „Kaubandus kõigile“, sest selles seotakse kaubandus- ja investeerimispoliitika Euroopa ja universaalsete standardite ja väärtuste ning peamiste majandushuvidega, pööratakse suuremat tähelepanu kestlikule arengule, inimõigustele, tarbijakaitsele ning vastutustundlikule ja õiglasele kaubandusele.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kaubanduse vaheleping on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu tegevuspõhimõtetega ega nõua ELi eeskirjade, õigusnormide või standardite (näiteks tehnilised normid ja tootestandardid, sanitaar- ja fütosanitaarnõuded, toidu- ja toiduohutuseeskirjad, tervisekaitse- ja ohutusstandardid, eeskirjad GMOde kohta, keskkonnakaitse või tarbijakaitse normid) muutmist üheski reguleeritud valdkonnas.

Kaubanduse vaheleping sisaldab ka kaubanduse ja kestliku arengu peatükki, mis seob lepingu ELi kestliku arengu üldeesmärkidega ning konkreetsete eesmärkidega töajõu, keskkonna ja kliimamuutuste valdkonnas. See aitab ELil saavutada oma roheline kokkuleppe eesmärgi ning edendab õiglast ja kaasavat rohe- ja digipööret, aidates muu hulgas ellu viia „Global Gateway“ strateegiat. Lisaks on lepingule lisatud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelises täiustatud raamlepingus sisalduv Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi ühisavaldus kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete kohta (edaspidi „ühisavaldus“). Ühisavaldusega nähakse ette, et lepinguosalisel algatavad pärast kaubanduse vahelepingu jõustumist selle kaubanduse ja kestliku arengu aspektide ametliku läbivaatamise protsessi, et kaaluda võimalust lisada sellesse vastavalt vajadusele sätteid, mida kumbki lepinguosaline võib tol ajal asjakohaseks pidada, sealhulgas oma vastava sisepoliitika arengu kontekstis ja arvestades oma viimase aja tegevust rahvusvaheliste lepingute alal. Need lisasätted võivad käsitleda eelkõige kaubanduse ja

² Lepinguid muudeti 2005., 2006., 2009. ja viimati 2022. aastal (ELT C 287, 28.7.2022, lk 19).

kestliku arengu peatüki täitmise mehhanismi edasist tugevdamist, sealhulgas võimalust kehtestada täitmisetapp, ja viimase abinõuna sobivate vastumeetmete kehtestamist. Ilma et see piiraks läbivaatamise tulemusi, kaaluvad lepinguosalisel ka võimalust lisada lepingusse olulise elemendina Pariisi kliimakokkulepe.

Lisaks kaitseb kaubanduse vaheleping täielikult avalikke teenuseid ja tagab, et valitsuste õigus kehtestada avalikkuse huvides õigusnorme säilib täielikult ja moodustab selle aluspõhimõtte.

Teadus- ja innovatsioonialane koostöö on kooskõlas Euroopa Ühenduse ja Tšiili Vabariigi vahelise teadus- ja tehnikaalase koostöö lepinguga, millele kirjutati alla 2002. aasta septembris ja mis jõustus 2007. aasta jaanuaris.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Vastavalt aluslepingutele ja Euroopa Kohtu praktikale, eelkõige 16. mai 2017. aasta arvamusele 2/15 ELi ja Singapuri vabakaubanduslepingu kohta, kuuluvad kõik kaubanduse vahelepinguga hõlmatud valdkonnad ELi ainuvälispädevusse ning täpsemalt ELi toimimise lepingu artikli 91, artikli 100 lõike 2 ja artikli 207 kohaldamisalasse.

Sellest tulenevalt peab liit kaubanduse vahelepingule alla kirjutama vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 5, ja leping sõlmitakse vastavalt nõukogu otsusele, mille aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 6, kui Euroopa Parlamendilt on saadud nõusolek.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kaubanduse vaheleping nõukogule esitatud kujul ei hõlma küsimusi, mis ei kuulu ELi ainuvälispädevusse.

• Proportsionaalsus

Kaubanduslepingud on sobivad vahendid selleks, et reguleerida turulepääsu ja sellega seotud valdkondi, kus ELil on väljaspool ELi asuva kolmanda riigiga ulatuslikud majandussuhted. Puuduvad alternatiivsed vahendid, mis võimaldaksid selliseid kohustusi ja liberaliseerimispuudlusi õiguslikult siduvaks muuta.

Algatusega taotletakse otseselt liidu välistegevuse valdkonnas seatud eesmärgi ja toetatakse poliitilist prioriteeti „EL kui tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil“. See on kooskõlas ELi üldise strateegia suunaga teha teiste riikidega koostööd ja uuendada vastutustundlikult oma välispartnerlussuhteid, et saavutada ELi välistegevuses seatud sihid. See aitab saavutada ELi kaubandus- ja arengueesmärgi.

Läbirääkimised Tšiiliga sõlmitava kaubanduse vahelepingu üle toimusid vastavalt nõukogu antud läbirääkimisjuhiste. Läbirääkimiste tulemused ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik läbirääkimisjuhistes sätestatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.

• Vahendi valik

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek esitatakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 5, millega nähakse ette, et nõukogu võtab vastu otsuse, millega antakse luba lepingule alla kirjutada. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Komisjon tellis ELi-Tšiili assotsieerimislepingu kaubandussamba majandusliku mõju hindamise, mis valmis 2012. aasta märtsis. Komisjon tellis eeluuringu ELi-Tšiili assotsieerimislepingu võimaliku ajakohastamise kohta, milles vaadeldi ajakohastamise võimalusi ja mis valmis 2017. aasta veebruaris.

Need hindamised näitasid, et kuigi praeguse kaubandussamba katvus oli tol ajal ulatuslik, oli võimalik norme veelgi parandada ja saavutada täiendav turulepääs. Samuti jõuti järeldusele, et assotsieerimislepingut on vaja vastavalt ülemaailmse kaubanduse arengule ajakohastada.

Lisaks tellis komisjon dokumendi „Kestlikkuse mõjuhinnang Tšiiliga sõlmitud assotsieerimislepingu kaubandusosa ajakohastamise läbirääkimiste toetamiseks“, mis valmis 2019. aasta mais.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Välisuuringud teostanud töövõtjad korraldasid arvukalt konsultatsioone ja tegid tööd sidusrühmadega, sealhulgas: spetsiaalsed veebisaidid uuringutega seotud dokumentide ja tegevuste jaoks; sidusrühmade veebiküsitlused ja individuaalsed vestlused.

Mõjuhinnangu raames pidas kaubanduse peadirektoraat ajakohastamise küsimuses nõu huvitatud sidusrühmadega, sealhulgas ettevõtjate, kodanikuühiskonna sidusrühmade, valitsusväliste organisatsioonide, ametiühingute, kutseühingute, kaubanduskodade ja teiste erahuvide esindajatega. Sidusrühmadega peetud konsultatsioonid hõlmasid erinevaid konsulterimistegevusi, sealhulgas avalikku veebikonsultatsiooni.

Need välisuuringud ja nende ettevalmistamise käigus peetud konsultatsioonid olid komisjonile kaubanduse vahelepingu üle peetud läbirääkimistel suureks abiks.

Läbirääkimiste käigus korraldati ka kohtumisi, et anda kodanikuühiskonna organisatsioonidele ülevaade läbirääkimiste seisust ja vahetada arvamusi ajakohastamise üle.

Läbirääkimiste käigus konsulteriti lepingu poliitiliste ja koostööaspektide osas nõukogu Ladina-Ameerika ja Kariibi mere töörühmaga ning kaubandusaspektide osas kaubanduspoliitika komiteega, mis on nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 4 kohaselt määratud erikomitee. Euroopa Parlamendi ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed teavitati korrapäraselt ka rahvusvahelise kaubanduse komisjoni (INTA), eelkõige selle komisjoni Tšiili järelevalverühma ja väliskomisjoni kaudu. Läbirääkimiste tulemusena jooksvalt koostatud teksti levitati kogu protsessi vältel mõlemas institutsioonis.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

ELi-Tšiili vabakaubanduslepingu rakendamise järelhindamise teostas välistöövõtja „ITAQA SARL“.

ELi-Tšiili assotsieerimislepingu võimaliku ajakohastamise eeluuringu teostas välistöövõtja „Ecorys-Case“.

Kestlikkuse mõjuhindangu Tšiili assotsieerimislepingu kaubandussamba ajakohastamisläbirääkimiste toetuseks teostas välistöövõtja „BKP Development Research & Consulting“³.

- **Mõju hindamine**

Ettepanekut toetas 2017. aasta mais avaldatud mõjuhindang (SWD/2017/0173 final),⁴ mille kohta esitati positiivne arvamus.

Mõjuhindangus jõuti järeldusele, et põhjalikud läbirääkimised tooksid kasu nii ELile kui ka Tšiilile. See kasu hõlmas SKP, heaolu ja ekspordi, tööhõive, palkade (nii madalama kui ka kõrgema kvalifikatsiooniga töötajate puhul) ja konkurentsivõime kasvu ning ELi ja Tšiili positsiooni paranemist teiste üleilmsete konkurentidega võrreldes. Kestlikku arengut käsitlevate sätete lisamine avaldaks positiivset mõju ka inimõiguste edendamisele ja austamisele ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) tööõiguse põhireeglite tulemuslikule rakendamisele.

Lisaks antakse läbirääkimiste käigus läbi viidud kestlikkuse mõjuhindangus põhjalik hinnang võimalikule majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnamõjule, mida kaubanduse vahelepingu alusel toimuv kaubanduse suurem liberaliseerimine avaldaks ELis ja Tšiilis. Kestlikkuse mõjuhindangus analüüsitakse ka ajakohastamise võimalikku mõju inimõigustele ning tootmis-, põllumajandus- ja teenindussektorile.

EL ja Tšiili on saavutanud paljutöotava kokkuleppe, mis on kooskõlas viimaste kaubanduslepingutega, nagu CETA ning lepingud Jaapani ja Uus-Meremaaga. Leping avab uusi kaubandus- ja investeerimisvõimalusi mõlemal turul ning toetab töökohtade loomist ELis.

Kaubanduse vahelepinguga kaotatakse muu hulgas enamik tollimakse, laiendatakse juurdepääsu riigihankepingutele, avatakse teenusteturg, pakutakse investoritele prognoositavaid tingimusi ning aidatakse ära hoida ELi uuenduslike ja traditsiooniliste toodete ebaseaduslikku kopeerimist. Kaubanduse vaheleping sisaldab ka kõiki tagatise selleks, et majanduslikule kasule ei peaks lõivu maksma põhiõigused, sotsiaalsed standardid, valitsuste õigus kehtestada õigusnorme, keskkonnakaitse ega tarbijate tervis ja ohutus.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kaubanduse vahelepingu suhtes ei kohaldata õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi. Samas sisaldab see lihtsustatud kaubandus- ja investeerimismenetluste raamistikku ning ekspordi ja investeringutega seotud kulude vähendamist ning suurendab seega väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaubandus- ja investeerimisvõimalusi. Eeldatavate kasutegurite hulka kuuluvad suurem läbipaistvus, vähem koormavad tehnilised normid, vastavusnõuded, tolliprotseduurid ja päritolureeglid, intellektuaalomandi õiguste ja geograafiliste tähistega parem kaitse, parem juurdepääs riigihankemenetlustele ning eripeatükk, millega võimaldatakse VKEdel saada majanduspartnerluslepingust võimalikult suurt kasu.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

³ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/sustainability-impact-assessments_en#chile

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017SC0173>

4. MÕJU EELARVELE

Kaubanduse vahelepingul on tariifide liberaliseerimisest tingitud tollimaksude kaotamise tõttu ELi eelarvele piiratud negatiivne mõju. Oodata on kaudset positiivset mõju, mis seisneb käibemaksu ja kogurahvatuluga seotud vahendite suurenemises.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kaubanduse vaheleping sisaldab institutsioonilisi sätteid, millega nähakse ette rakendusasutuste struktuur, et pidevalt jälgida lepingute rakendamist, toimimist ja mõju.

Kaubanduse vahelepingu institutsiooniliste sätetega kehtestatakse konkreetsed funktsioonid ja ülesanded kaubandusnõukogule ja kaubanduskomiteele, kes kaubanduse vahelepingu rakendamist ja kohaldamist pidevalt jälgivad.

Kaubanduskomitee abistab kaubandusnõukogu tema ülesannete täitmisel ning jälgib kõigi kaubanduse vahelepingu alusel loodud allkomiteede ja muude organite tööd. Kaubanduskomitee koosneb ELi ja Tšiili esindajatest, kes vastutavad kaubandusküsimuste eest ja kohtuvad igal aastal või emma-kumma lepinguosalise palvel.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kaubanduse vahelepinguga laiendatakse praeguse kahepoolse kaubandusraamistiku ulatust ning kohandatakse seda, et võtta arvesse uusi ülemaailmseid poliitilisi ja majandusprobleeme, ELi ja Tšiili partnerluse uut tegelikkust ning ELi ja Tšiili hiljuti sõlmitud kaubanduslepingute ja toimunud läbirääkimiste ambitsioonikust.

Kaubanduse vahelepinguga luuakse sidus, terviklik, ajakohane ja õiguslikult siduv ELi ja Tšiili suhete raamistik. Leping soodustab kaubandust ja investeringuid ning aitab kaasa majandus- ja kaubandussuhete laienemisele ja mitmekesistamisele.

Kaubanduse vaheleping sisaldab ka kodanikuühiskonnaga konsulteerimise mehhanismi, mida laiendatakse kogu lepingule, et mõlema poole kodanikuühiskond saaks lepingu kõigi sätete kohta arvamust avaldada.

Kooskõlas läbirääkimisjuhistes seatud eesmärkidega sisaldab kaubanduse vaheleping järgmisi sätteid.

Põllumajandus- ja kalandustoodete ekspordi parem turulepääs ning paremad eeskirjad

Kehtiva assotsieerimislepingu kohaselt on kõik tööstuskaubad ja oluline osa põllumajandus- ja kalandustoodetest juba liberaliseeritud. Ajajakohastamisega liberaliseeritakse kaubavahetuse peatükis täielikult 99 % kõikidest tariifiridadest.

Samal ajal võetakse kaubanduse vahelepingus täielikult arvesse ELi põllumajanduse jaoks tundlikke küsimusi. EL ei liberaliseeri täielikult oma turge selliste väga tundlike toodete puhul nagu linnu-, veise- ja sealihaga ning oliiviõli. Selliste Tšiilist imporditud toodete pääs ELi turule jääb piiratuks ja seda kontrollitakse hoolikalt kalibreeritud tariifikvootide abil, milles võetakse arvesse Euroopa põllumajandustootjate muresid ja tarbijate eelistusi.

Kaubavahetuse peatükk sisaldab ulatuslikumaid lisanorme, mis hõlbustavad ELi ja Tšiili vahelist kaubandust. Nende hulka kuuluvad sätted, mis käsitlevad tasusid ja formaalsusi, impordi ja ekspordi litsentsimist, eksporditollimaksude keeldu ning selliste tariifide sidumist, mille puhul ei ole ette nähtud tollimaksude täielikku kaotamist (kahjulike maksumeetmete kehtestamisest hoidumine). See sisaldab ka uue põlvkonna sätteid ekspordikonkurentsi, taastootmise, pärast parandamist sisse toodud kaupade ning kaupade ajutise impordi lihtsustamise kohta.

Lihtsustatud päritolureglid

Päritolureglid on läbi vaadatud ja neid on teatavatel juhtudel lihtsustatud, et võtta arvesse ettevõtjate vajadusi, näiteks vajadust selliste oluliste tööstuskaupade järele nagu autod ja ravimid.

Ajakohastatud ja lihtsustatud piirimenetlused

Kaubanduse vaheleping sisaldab ambitsioonikat tolli ja kaubanduse lihtsustamise peatükki, mille aluseks on WTO kaubanduse lihtsustamise leping ja mis teatavates valdkondades läheb veelgi kaugemale. EL ja Tšiili võtavad kohustuse kasutada lihtsustatud, ajakohaseid ja võimaluse korral automaatseid menetlusi, et kaupu tõhusalt ja kiirendatud korras vabastada, ja kohaldada selleks ühtlustatud andme- ja dokumendinõudeid, tollidokumentide ja -teabe saabumiseelset töötlemist ning tulemuslikku ja mittediskrimineerivat riskijuhtimist.

Õiglase kaubandus- ja ettevõtluskeskkonna tagamine

Selleks et tõhusalt ja tulemuslikult takistada ebaausate kaubandustavade kasutamist, on lepitud kokku paremates kaubanduse kaitsemeetmetes. Lisaks sisaldab kaubanduse vaheleping sätteid, millega kaitstakse omamaiseid tootmisharusid juhul, kui lepingukohane toode põhjustab või ähvardab põhjustada kõnealusele tootmisharule olulist kahju. Kaubanduse vaheleping sisaldab ka subsiidiumide peatükki, mis aitab luua ELi ja Tšiili äriühingutele võrdsemad tingimused nii kaupade kui ka teenuste subsiidiumide suurema läbipaistvuse kaudu, konsultatsioonide pidamisega, kui subsiidiumidel võib olla negatiivne mõju kaubandusele, ning eeskirjade kehtestamisega kõige kahjulikumatele subsiidiumidele (ümberkorraldusabi ilma ümberkorralduskavata ja piiramatud tagatised).

Kaubanduse vahelepinguga tagatakse ka, et äriühingud järgivad konkurentsi aluspõhimõtteid: ei kuritarvita turgu valitsevat seisundit, ettevõtjad ei sõlmi konkurentsi piiravaid kokkuleppeid ja ühinemise korral kontrollitakse selle mõju konkrentsile. Samal ajal tagab kaubanduse vaheleping turul avaliku sektori ja eraettevõtetele võrdsed võimalused. Riigi osalusega ettevõtted, eri- või eelisõigustega ettevõtted ja määratud monopolid peavad tegutsema mittediskrimineerival viisil ja ärielistel kaalutlustel, kui nad ostavad või müüvad turul kaupu või teenuseid.

Kestlikkuse tagamine

Kaubanduse vaheleping sisaldab täiemahulist ja ambitsioonikat kaubanduse ja kestliku arengu peatükki, millega edendatakse kestliku arengu integreerimist lepinguosaliste kaubandus- ja investeerimissuhetesse: selleks nähakse ette õiguslikult siduvad kohustused keskkonnakaitse, kliimamuutuste ja töötajate õiguste alal, sätted koostöö ja dialoogi kohta muu hulgas kodanikuühiskonnaga ning vaidluste lahendamise menetlused.

Lisaks on kaubanduse vaheleping esimene ELi sõlmitav kaubandusleping, mis sisaldab kaubandusele ja soolisele võrdõiguslikkusele pühendatud peatükki. Kõnealuses peatükis võetakse soolist perspektiivi arvesse kaasava majanduskasvu edendamisel. Selles peatükis kinnitavad EL ja Tšiili veel kord oma kindlat tahet tulemuslikult täita oma kohustusi, mis tulenevad naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioonist ja muudest

mitmepoolsetest kokkulepetest, mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust või naiste õigusi. EL ja Tšiili kohustuvad kaitse taseme säilitamine klausliga mitte nõrgendama ega vähendama kaitset, mis on ette nähtud nende vastavate õigusaktidega, mille eesmärk on tagada sooline võrdõiguslikkus või naiste ja meeste võrdsed võimalused, et soodustada kaubandust või investeringuid.

Lisaks on kaubanduse vahelepingule lisatud Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi ühisavaldus kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete kohta. EL ja Tšiili väljendavad selles oma ühist kavatsust alata pärast kaubanduse vahelepingu jõustumist selle kaubanduse ja kestliku arengu peatüki läbivaatamine, et kaaluda võimalust lisada sellesse vastavalt vajadusele sätteid, mida kumbki lepinguosaline võib tol ajal asjakohaseks pidada. Eelkõige täitmise mehhanismi edasisel tugevdamisel juhindub EL läbivaatamise käigus Euroopa Komisjoni teatisest Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kaubanduspartnerluste jõud: ühiselt rohelise ja õiglase majanduskasvu“ (COM(2022) 409 final). Ilma et see piiraks läbivaatamise tulemusi, kaaluvad EL ja Tšiili ka võimalust lisada lepingusse olulise elemendina Pariisi kliimakokkulepe.

Keskendumine väikeettevõtjate vajadustele

Kaubanduse vahelepinguga nõutakse, et EL ja Tšiili looksid väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEed) veebisaidi, mis lihtsustab nende juurdepääsu teabele ja võimaldab neil seega kasu saada kõikidest lepingu sätetest. ELis ja Tšiilis paiknevad kontaktpunktid teevad koostööd, et võtta arvesse VKEde erivajadusi ja selgitada välja viisid, kuidas nad saavad kummagi lepinguosalise turu võimalusi kasutada.

Võimaluste loomine teenuseosutajatele ja digikaubanduse eeskirjad

Kaubanduse vaheleping sisaldab teenuste ja investeringutega seotud turulepääsu üldpõhimõtteid kõikides majandussektorites ning digikaubanduse konkreetseid põhimõtteid. Selle eesmärk on luua võrdsed võimalused eelkõige ELi teenuseosutajatele, kes tegutsevad sellistes sektorites nagu telekommunikatsioon ja finantsteenused ning sellistes valdkondades nagu kättetoimetamis- ja mereveoteenused. Kaubanduse vahelepinguga nähakse lepinguosalistele ette ka raamistik üksteise kvalifikatsioonide tunnustamiseks reguleeritud kutsealadel, nagu arhitektid, raamatupidajad, juristid ja insenerid. Digikaubanduses kehtestatakse lepinguga muu hulgas sellistes valdkondades nagu kaupade ja teenuste e-kaubandus horisontaalsed põhimõtted, mis on e-kaubanduse hea toimimise jaoks hädavajalikud.

Investeeringute soodustamine

Kaubanduse vaheleping sisaldab investeeringute liberaliseerimise sätteid, mis järgivad sama lähenemisviisi kui muud seni sõlmitud kõige ambitsioonikamad ELi kaubanduslepingud. Eelkõige kohaldatakse kõiki selle peatüki sisulisi põhimõtteid nii teenustesektori kui ka muude sektorite suhtes. Investorite ja nende investeeringute suhtes on võimalik kohaldada kohustust näha ette mittediskrimineeriv kohtlemine kodumaiste või kolmandate riikide investoritega võrreldes ning ambitsioonikad põhimõtted mittediskrimineerivate turulepääsu tõkete kohta, mis esinevad mittediskrimineerivate kvantitatiivsete piirangutena, nagu monopolid ja ainuõigused, kvoodid ja majandusvajaduste testid.

Toimimisnõuded, nagu ettevõtte asutamisele või tegevusele seatav tingimus saavutada omamaise sisu teatav maht või anda üle tehnoloogia, keelatakse, võttes nõuetekohaselt arvesse lepinguosaliste jaoks tundlikke küsimusi ning tugevdades seega WTO kaubandusalaste investeerimismeetmete lepingu kohaseid põhimõtteid.

Investeeringute peatükis, mille üle peeti Tšiiliga läbirääkimisi, on üks erielement, mis näeb ette kohapealsete ettevõtete võrdse kohtlemise kaupade ja teenuste ostmise korral riigihanke kaudu. See kohustus sisaldub tavaliselt teiste ELi lepingute riigihangete peatükis.

Lepinguosaliste liberaliseerimiskohustuste suhtes kohaldatakse kitsalt kindlaks määratud erandeid (nagu audiovisuaalsektor) ja teatavaid reservatsioone, millega piiratakse lepinguosalise avatust või määratakse kindlaks soovitatav tulevane poliitiline mänguruum sektorites, mida peetakse eriti tundlikuks. Reservatsioonid esitatakse hübriidloeteluna, s.t esitatakse positiivne loetelu turulepääsukohustustest ja negatiivne loetelu kõikidest muudest kohustustest. Lepinguosaliste erikohustused peegeldavad suurt liberaliseeritust, mis vastab nende seni sõlmitud kõige ambitsioonikamatele lepingutele, sealhulgas ulatuslikke turulepääsukohustusi muudes sektorites peale teenustesektori.

Juurdepääs Tšiili riigihangetele

Kaubanduse vahelepingus on pakujatele ette nähtud rohkem võimalusi, mis lihtsustavad nende juurdepääsu riigihankelepingutele. Tšiili on andnud ELi äriühingutele teistest kaubanduspartneritest palju ulatuslikuma juurdepääsu oma riigihangetele. ELi äriühingud saavad esitada pakkumusi, et tarnida kaupu või osutada teenuseid nii kesktasandil kui ka madalamatel valitsustasanditel. EL ja Tšiili võtavad kohustuse viia oma riigihankemenetlused läbi nüüdisaegse reeglistiku alusel ning kohaldada kõrgeid läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise standardeid.

Leiutiste ja loometeoste kaitse

Kaubanduse vahelepinguga kehtestatakse võrdsed tingimused, mille kohaselt Tšiili ja EL järgivad ühist lähenemisviisi ka intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisel ning mõlemad lepinguosalised võtavad meetmeid, et võidelda võltsimise, piraattoodete ja konkurentsivastase tegevusega. Sellega tagatakse intellektuaalomandiõiguste kõrge kaitsetase ja nende õiguskaitse. See sisaldab ka ELi ja Tšiili geograafiliste tähistega valitud loetelu vastastikust kaitset. Selles loetelus on 216 ELi geograafilist tähist. Loetelu lisandub veinide ja piiritusjookide lepingutele, mis sisaldavad 1 745 geograafilist nimetust veine, 257 geograafilist nimetust piiritusjooke ja viit geograafilist nimetust aromatiseeritud veini nii ELis kui ka Tšiilis. Neid geograafiliste nimetuste loetelusid on samaaegse protsessi käigus ka ajakohastatud.

Ohutu ja kestliku põllumajanduslike toiduainetega kauplemise tagamine

Kaubanduse vaheleping sisaldab sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste peatükki, milles on sätestatud mitmed kaubanduse lihtsustamise meetmed. See peaks võimaldama kiiret, kuid siiski turvalist kauplemist. Nii ELil kui ka Tšiilil on õigus kehtestada enda meelest asjakohane kaitsetase.

Kaubanduse vaheleping sisaldab ka kestliku toidusüsteemi peatükki, millega nähakse ette koostöö kestlike toidusüsteemide konkreetsete aspektide alal, nagu toidutarneahela kestlikkus ning toidukao ja toidu raiskamise vähendamine, võitlus toidupettuste vastu toidutarneahelas, loomade heaolu, võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu ning väetiste ja keemiliste pestitsiidide kasutamise ja nendega seotud riskide vähendamine, kuna need põhjustavad asjaomaste hindamiste kohaselt vastuvõetamatut ohtu tervisele või keskkonnale. EL ja Tšiili on leppinud antimikroobikumiresistentsusevastase võitluse koostöö raames kokku lõpetada järk-järgult antibiootikumide kasutamine kasvustimulaatoritena.

Selle tagamine, et tehnilised normid, standardid ja vastavushindamismenetlused ei oleks diskrimineerivad ega tekitaks tarbetuid kaubandustõkkeid

Selleks et suurendada rahvusvahelistel standarditel põhinevat õigusnormide lähendamist Tšiili ja ELi vahel, leppisid lepinguosalisel kokku rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide suletud loetelus ning kordasid võetud kohustust võtta oma tehniliste normide ja vastavushindamiste aluseks asjaomased rahvusvahelised standardid, mille need organisatsioonid on välja töötanud. Kaubanduse vahelepingus rõhutatakse mõju hindamise tähtsust tehniliste normide ja vastavushindamiste ettevalmistamisel. Selles edendatakse riskipõhist lähenemisviisi vastavushindamisele, sealhulgas tarnija vastavusdeklaratsiooni arvessevõtmist, ning akrediteerimismenetluste kasutamist vastavushindamisasutuste kvalifitseerimiseks, sealhulgas rahvusvahelise laborite akrediteerimise koostööorgani (ILAC) ja rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi (IAF) mehhanismide kaudu. Lisaks reguleerimisalast koostööd käsitlevatele üldsätetele, mis võimaldavad Tšiilil ja ELil teha koostööd tulevastes vastastikust huvi pakkuvates regulatiivsetes küsimustes, nähakse kaubanduse vahelepinguga ette turujärelevalve ja tooteohutuse alane konkreetne koostöö, mille raames vahetatakse teavet nõuetele mittevastavate või ohtlike toodete kohta kummagi lepinguosalise turul. Lepinguosalisel on leppinud kokku ka mootorsõidukeid käsitlevas lisas, mis hõlbustab uute mootorsõidukite tüübikinnitust ja tüübikinnitustunnistuste tunnustamist.

Läbipaistvus ja head reguleerimistavad

Kaubanduse vaheleping sisaldab läbipaistvuse peatükki, milles on ambitsioonikad sätted kaubandusküsimustega seotud üldkohaldatavate meetmete avaldamise, haldamise ning läbivaatamise ja kaebuste esitamise kohta, ning peatükki, milles nähakse ette head reguleerimistavad, mida EL ja Tšiili normide väljatöötamisel kohaldatakse.

Tänapäevased vaidluste lahendamise menetlused

Kaubanduse vaheleping sisaldab sätteid riikidevaheliste vaidluste lahendamise kohta: kehtestatakse tänapäevased tulemuslikud ja läbipaistvad menetlused, mis põhinevad nõuetekohasel protsessil, millega hoitakse ära või lahendatakse kõik Tšiili ja ELi vahelised vaidlused.

Institutsiooniline ülesehitus

Kaubanduse vahelepingu institutsiooniline raamistik koosneb kaubandusnõukogust, kaubanduskomiteest ja mitmest allkomiteest. Kaubandusnõukogu jälgib kaubanduse vahelepingu eesmärkide täitmist ja teostab järelevalvet selle rakendamise üle. Kohustuste täitmisel abistab teda kaubanduskomitee, mille ülesandeks on kaubanduse vahelepingu üldine rakendamine, sealhulgas valdkondlike dialogide kindlaksmääramine ja järelevalve nende üle.

Kaubandusnõukogu ja kaubanduskomitee võivad moodustada täiendavaid allkomiteesid või muid organeid, mis aitavad neil täita nende ülesandeid ja tegeleda konkreetsete küsimuste või teemadega.

Lepinguosalised edendavad kodanikuühiskonna osalemist kaubanduse vahelepingu rakendamises, eelkõige suhtluse kaudu artiklis 33.7 osutatud kodanikuühiskonna foorumiga ja artiklis 33.6 osutatud sisekonsultatsioonirühmaga.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vahelise kaubanduse vahelepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1, artikli 100 lõiget 2 ja artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 13. novembril 2017 volitas nõukogu komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat alustama Tšiiliga läbirääkimisi ajakohastatud lepingu üle, millega asendatakse assotsieerimisleping.
- (2) 9. detsembril 2022 viidi Euroopa Liidu ja Tšiili vahelised läbirääkimised edukalt lõpule.
- (3) Kehtiva ELi-Tšiili assotsieerimislepingu ajakohastamine näeb ette kaks paralleelset õiguslikku vahendit:
 - ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vaheline täiustatud raamleping, mis sisaldab a) poliitilist ja koostöösammast ning b) kaubandus- ja investeerimissammast (kaasa arvatud investeeringute kaitse sätted),
 - ning Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vaheline kaubanduse vaheleping (edaspidi „leping“), mis käsitleb kaubanduse ja investeeringute liberaliseerimist ning mis kaotab täiustatud raamlepingu jõustumisel kehtivuse ja asendatakse kõnealuse raamlepinguga.
- (4) Lepingule on lisatud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelises täiustatud raamlepingus sisalduv Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi ühisavaldus kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete kohta (edaspidi „ühisavaldus“).
- (5) Leping tuleks liidu nimel allkirjastada, eeldusel et see hiljem sõlmitakse. Lepingule lisatud ühisavaldus tuleks liidu nimel kinnitada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevaga kiidetakse heaks lepingu allkirjastamine liidu nimel, eeldusel et leping sõlmitakse.
2. Lepingule lisatud ühisavaldus kinnitatakse liidu nimel.

3. Lepingu ja ühisavalduse tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Komisjonil on õigus määrata isik(ud), kes on volitatud lepingu allkirjastama, eeldusel et leping hilisemal kuupäeval sõlmitakse, ja sellele lisatud ühisavalduse liidu nimel kinnitama.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*